

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' תולדות ג' כסלו תשפ"א

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 644

פנינים יקרים

אלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (כה, יט) אברהם הוא חסד ויצחק הוא גבורה וכו' חסד זה מלובש בגבורה הה"ד בגבורות ישע ימינו (תהלים כ) וזהו כי גבר עלינו חסדו וכו', נמצא שיצחק הוא בחינת דינא קדישא שנמשך מצד החסד בחינת אברהם הוליד את יצחק. (עיין ליקוטי מוהר"ן עה)

אלה תולדות יצחק בן אברהם וכו' (כה, יט) איתא במדרש אברהם לא ניצל מכבשן האש אלא בזכותו של יעקב, וכן נאמר לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, יעקב פדה את אברהם. אפשר לבאר על פי הפסוק למען תספר באוני בנך וכן בנך וכו' וידעתם כי אני ה', כלומר אם משתדל שגם בן בנו בדור השלישי יהיה בבחינת תורה מחזרת על אכסניא שלה סימן הוא כי וידעתם את ה' בהכרה עמוקה ובהבנה חזקה, והנה אברהם השפיע על בנו יצחק שיחנך את יעקב זהו שנאמר במדרש זכותו של יעקב שהוא הדור השלישי שמוכסח שלא תפסק מזרעו עד סוף הדורות בזכות ההשתדלות של אברהם. (שבילי החיים להגר"א שטרנברג)

ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו (כה, כא) קשה למה נאמר ויעתר לו ה' הלא עיקר התפלה היה על רבקה והל"ל ויעתר לה ה', התשובה יצחק היה ירא שמא יוליד כפי ההבטחה אך מאשה אחרת ורבקה אשתו תשאר עקרה, ע"כ התפלל יצחק שהבנים שיוליד יהיו מרבקה, וזהו ויעתר יצחק לנוכח אשתו כלומר בזכותה. וה' פקד אותם בזכות יצחק, כדרשת חז"ל כל התולה בזכות אחרים תולים לו בזכות עצמו. (טעמי המקרא)

ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו (כה, כא) האבות מחמת שהיו עקרים והרבו בתפלה עשו פעולה לדורות שכל מי שיתפלל על בנים יוושע, השווה "רבי ייבי" בשם הריב"ש ענין נס הוא שנתחדש הדבר בפעם הראשון על הטבע נקרא "נס" ואח"כ נעשה זה טבע, וכן שמעתי מפי הרב משה קאסיוויר שפקידת העקרות הכל ע"י אותו הצנור שפתחה שרה אמנו ע"ה.

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו וכו' (כה, כא) כתב רש"י זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת, יש לדייק למה התפללו דוקא בקרן זוית? והנראה לומר דאיתא תפלה במקום קרבן (ברכות כו) והנה ברוב הקרבנות צריכים הזאה של שתי מתנות שהן ארבע וקרבן חמאת צריכה הזאה על ארבע קרנות כך שיצחק ורבקה התפללו בקרן זוית שאז היו מכוונים כנגד כל הקרנות.

ויתרוצצו הבנים בקרבה וכו' (כה, כב) איתא במד"ר בזה הלשון כשהיתה עומדת על בתי כנסיות ובתי מדרשות יעקב מפרכס לצאת... ובשעה שעוברת על בתי עבודה זרה עשו רץ ומפרכס לצאת ע"כ דייקו לומר לגבי עשו שהוא רץ ומפרכס לצאת לעבודה זרה כי הרשע להוט אחרי העבירה יותר משלהוט הצדיק אחרי המצוה.

ויאמר ה' לה שני גויים בבטןך וכו' (כה, כג) רש"י: ויאמר ה' לה ע"י שליח, מדוע לא ה' בעצמו? למען לא יצא הדבר מפי ה' שעשו יהיה רשע כי אז תימנע ממנו הבחירה ולא תהיה לו ברירה אלא להיות רשע, כל זמן שלא יצא הדיבור מפי ה' עדיין נשאר בעל בחירה. (אמרי שפר)

וידו אוחות בעקב עשו (כה, כו)... תפקידו של יעקב הוא לאחוז בעקב עשו, לרסן אותו ולהרגילו להציב גבולות עמים לבלום את עקביו את רגליו של העשו שבו הממהרות לרוץ לרע. (הרב ח.ד. אור)

ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים (כה, כז) איתא במדרש (תד"א זוטא) יעקב ועשו חלקו ביניהם עשו עוה"ז ויעקב עוה"ב, וקשה וכי אפשר שיעקב לא יהיה לו עוה"ז כלום? אלא שיעקב נמל את העוה"ז הנצרך לעוה"ב אכילה שתיה דירה מלבוש וכיוצ"ב, ועשו נמל עוה"ז שאינו נצרך כלל כגון עדרי כלבים סוסים וכד' וד"ל. (רבי נחום מטשערנוביל זצ"ל)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

נפש דפ"י שיחת הרא"ה חלק א' פרק ט'

של הבריה של הרבש"ע כמו שהעוור אינו יודע כמה מפסיד מזה שאינו רואה. ולכך אינו מתאמץ מספיק כדי להכנס ולהכניס את הבריה לשלב השלישי שהיא בית המקדש השלישי בביאת המשיח.

היום אנו נמצאים במצב של הכאב האחרון לפני השלמות כמו הכאב האחרון שלפני הלידה. אלא שהיולדת מסכימה בדיעבד לסבול את הכאב האחרון שלפני הלידה, מתוך ידיעה שאין ברירה אם רוצים הולדה צריכים לעבור חבלי לידה. אבל אנו לא מרגישים שהכאב שיש לדור שלנו הוא כאב של לידה, ולכך כאשר מגיע כאב לא מקבלים אותו באהבה ולומר שהסבל הוא טוב כחבלי לידה אלא דוחים את הכאב ומוותרים עליהם והרי הוא כאילו מוותרים על ביאת המשיח מחמת זה שאינו רוצה לסבול את הכאב.

וזאת לידיעתנו, לכל אחד מוכן השלמות ממש וכל אחד יכול להשיגו, ואין כל הבדל באיזה מצב אנו נמצאים כי בתקופתנו הדרך של ה' נמצא אפילו אצל האנשים הנמוכים ביותר. ובהתאמצות קלה של ביטול הרצון העצמי אל רצון הבורא אפשר להשיג את השלמות בבנין בית המקדש וביאת משיח צדקנו. והוא שיתבע מעצמו להכיר ולראות כמציאות ברורה שאין מציאות של סבל ואז ירגיש שהתבן הוא ריפוד ואת האבנים יראה כלחם טרי.

הרא"ש סיים: אם אנו נכריח את עצמנו להתבטל אל ה'. שהוא נגד הגוף - החומר. אז נכריח את השי"ת כביכול ונאמר לו: בעל כרחך אתה נמצא...

בתקופתנו הדרך של עבודת ה' נמצא גם אצל האנשים הנמוכים ביותר כמו שהיה בדורות הקודמים אצל הצדיקים האמיתיים. הקב"ה לוקח את זכות ה-6 מליון נשמות שמתו על קדוש השם בשואה. נשמות אלו נותנים כח בבריה עד שאפילו האנשים הנמוכים ביותר יבינו בבהירות את הדרך האמיתי בעבודת השי"ת. כמו הצדיקים האמיתיים בדורות הקודמים.

הקב"ה צריך בעיקר את ה' "נשמת כל חי" הנשמות של אלו שחיים עלי אדמות וזה אין לו, כי כל אחד מחפש את האינטרסים שלו ולא את "תברך את שמך ה' אלקינו". ומכון שמחפש את האינטרסים שלו אין להקב"ה דרך אחרת להביא את האדם לעבודת ה' אלא דרך הסבל והיסורים.

כאשר הקב"ה מתגלה לאדם דרך הסבל והיסורים צריך האדם לדעת ולהכיר שהכל לטובה. ובעצם עיקר התביעה שהאדם נתבע הוא להגיע להכרה ולראותו כמציאות ברורה ופשוטה שהסבל הוא טוב. וכאשר קולט שהסבל הוא טוב הסבל כאילו נעלם וממילא אין סבל כלל. כי האדם מתעלה בשרשו, ובשורש אין רע כמו שכתוב מפי עליון לא תצא הרע.

החסרון בחברותא שאין כל רצון להתעלות ואפילו אם בשעה שנדברים יש איזה שאיפה להתעלות. אלא שאח"כ כל אחד הולך לדרך נמשכים לטבעיות המושך את האדם מטה מטה לתוך עומק מציאות האדם.

העוורון של האדם אשר נמשך אחר טבעו הוא עד כדי כך שאינו מרגיש כמה מפסיד מהיופי

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

ל' ע"ק פ' שלח תשנ"ב

פתח הרב שליט"א ואמר על הפסוק "מהרו שכתו מעשיו, לא חכו לעצתו" (תהילים ק"ו י"ד) שהטענה על ישראל שראו כל המופתים ואעפ"כ נתפתו למרגלים.

ובאמת איך זה היה, והסביר, דכיון דראו עתה הנהגה חדשה, דעד כאן היה הכל דרך מופתים וכו', ועתה צריך למרגלים, זאת אומרת כמו שאר אומות העולם, ולכך חששו מאד ונתפתו למרגלים, ופ"י הרב, למה התפלל משה, דראה כבר מה שיהיה, והוא התפלל על כולם, אך כל

המרגלים סברו שהם גדולים, ואינם צריכים לתפילת משה, לכן לא הועילה להם, אבל יהושע שהוא היה קשור למשה והיה בטל אליו, הסכים לתפילת משה, ולכן זה הגין עליו, ואולם כלב הרגיש שזה לא בסדר, ולכן הלך להתפלל על קברי אברהם יצחק ויעקב שגם הם היה להם נסיונות והם קיבלו כח מהשי"ת ללחום להשאר באמונה, והלך לבקש מהם שיתנו לו ג"כ הכח הזה. אולם יהושע לא היה לו כלל נסיון, כי תפילת משה הגינה עליו.

אמרי חז"ל ואמר שפחה על הים יומי אמה יחזקאל בן בוזי אי"ל.

פתח ואמר שלא נחשוב שהשפחה כלל רצתה לדאות, השפחה אין מעניין אותה כלל נבואה, אלא הפשט ראתה שפחה זה הולך על כנסת ישראל, דהיינו שכלל ישראל היו במצב כזה שכל בדרגת שפחה ובגלל שהיו בדרגה כה שפלה לכן זכו שראו מה שלא ראה יחזקאל בן

בוזי מימיו, וראייה לשפלותם, שידוע שלמיכה היה פסל והיה מהלך בתוך הים ביבשה יחד עם פסלו בידו, ואף יהודי לא הלך לקחת זאת ממנו או לשבור זאת, ולמה? הרי צעקו כולם זה קלי ואנוהו, אלא שהיו ג"כ כ"כ חלשים באמונה שללכת לשבור עבודה זרה פחדו ולא הלכו.

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (דברים לא, יח). למה כתוב ב' פעמים הלשון הסתר. הסביר הרא"ש אם נגזר על האדם להיות בסבל, הרי אם יתחזק האדם באמונה שהכל לטובה הרי מאז כבר לא יהיה לו סבל, ולפעמים לא ישיג המטרה אשר למענו הקב"ה מביא לאדם את הסבל. משום כך יש הסתר מתוך הסתר דהיינו שאין להתחזקות באמונה השפעה להרבה זמן וכבר כהרף עין לאחר שהתחזק באמונה ויצא כביכול מהסבל, כבר מוכן לסבל וצריך מחדש להתחזק באמונה. וכה יעשה כמה וכמה פעמים עד שירחמו עליו מן השמים וכח האמונה יתמשך אצלו.

אמר הכותב: שמעתי את הסיפור דלהלן מפי קדשו של הרא"ש:

בהיותי צורף בחנות ברח' יפו, יום אחד הרגשתי לא טוב, אז מה עושים? הולכים לקבר של ר' שלמקה מזוויל, סגרתי את החנות ועליתי על קברו ושהיתי שם שלש שעות עד שהרגשתי קצת רווחה.

כשחזרתי לחנות כבר היה אחה"צ אבל שוב הרגשתי לא טובות חזרו, סגרתי שוב את החנות והלכתי עוד פעם על קברו של ר' שלמקה מזוויל ושהיתי שם כמה שעות. וזהו קוה אל ה' חזק ואמץ לך וקוה אל ה' תקוה תתחזק ושוב תקוה וחזור חלילה עד שמגיעים לתקון.

המשך פנינים יקרים

ויבז עשו את הבכורה (כה, ד) האיש הישראלי צריך תמיד להסתכל בשכל של כל דבר ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר להתקרב אל השי"ת ע"י אותו הדבר וזה בחינת יעקב שזכה לבכורה אבל מי שאינו מקשר עצמו אל השכל והחכמה שיש בכל דבר זה בחינת עשו שביזה את הבכורה דהיינו השכל. (ליקוטי מוהר"ן)

על חרבך תחיה (כו, מ) פירוש חיותו של עשו יהיה מעלמא דחרוב ואז העונג לצער אחרים אפילו בדרך צחוק חלק מחיות עשו...

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כה, י) התורה מספרת שיעקב הלך מארץ ישראל (באר שבע) לחרן של לבן וחזרתו לארץ ישראל כאשר בהליכתו ויפגע במקום ובחזרתו פגעו בו מלאכי אלקים. תפקידו של יעקב היה לצאת מארץ ישראל אהלי תורה אל חרן רתיחת עניני עוה"ז ולהתעסק עם לבן הארמי להוציא ממנו נצוצות הקדושה. וכשאדם נוהג כך אין ההליכה לחרן ירידה אמיתית אלא אדרבה ויפרץ האיש מאד מאד ישנה הצלחה גדולה בין בגשמיות בין ברוחניות כהמשך הפסוק ויפגעו בו מלאכי אלקים, גלוי זה היה בהקיץ כתוצאה מהליכתו לחרן אחר האתעוררותא דלתתא.

והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (כה, יב) האדם נמשל לסולם גופו מוצב ארצה ונשמתו מגיע השמימה כמש"כ ויצר ה' אלקים את האדם עפר מן השמים ויפח באפיו נשמת חיים, דרך עבודת האדם אף שהוא מוצב ארצה מ"מ בהתבוננות אמיתית שהוא עפר מגיעים השמימה חלק אלק ממעל.

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה (כה, טז) איתא במסכת עוקצין אמר ריב"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, ולמה ש"י? מידה כנגד מידה, הצדיקים במעשיהם הטובים מראים ש"יש" בורא עולם שמנהיג את העולם ויש "דין" ו"יש" - דיין וכדכתיב אכן "יש" ה' במקום הזה, וכדכתיב אלקים נצב בעדת א-ל בקרב אלקים ישפוט. (תהלים פב) (זר הצבי)

וידר יעקב נדר לאמר (כה, ג) לכאורה המילה לאמר מיותרת אלא שבאה ללמדנו לאמר לאחרים ולאמר לדורות שעל כל צרה שלא תבא נרבה בתפלה ובהשתפכות הנפש ולה' הישועה.

והנה באר בשדה וגו' ויגל את האבן (כ"ט, ב) באר זו תורה ואבן גדולה זה היצירה ומי שיש בו מדת יעקב מדת האמת תתן אמת ליעקב יכול לגול זה האבן, וכן שבת שהוא המצוה שעושין כל ישראל ביחד יכולין לגלול כמ"ש והאכלתיך נחלת יעקב אביך.

ותאמר רחל דנני אלקים וגם שמע בקולי וגו' (כ"ט, ו) פרש"י דנני וחייבני וזכני. הרא"ם כתב דלשון המדרש משמע דשני ענינים הם דין לחוד וזכות לחוד, אבל מלשון רש"י משמע דכולהו חד ענינא. ואפשר דהכוונה חייבני היינו כמה שאני לא ילדתי וזכני היינו כמה שנתן לשפחתי בן וממילא הוה כדבור אחד דהרי בזכות גופא הוי חובה שלא זכיתי בעצמי להבנות. ונקרא 'דן' דצדקה בזה את הדין על שלא זכתה עדיין לילד בעצמה.

יששכר (ל, יח) יששכר נקרא ע"ש נתן אלקים שכרי, והנה נכתבה המילה בשני שין אך נקראת באות שין אחד ללמדך כי יש שכר לפעולתו של אדם אולם השכר חסר בעוה"ז כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ועיקר השכר יש שכר בעוה"ב וכן דרשו חז"ל היום לעשותם ומחר לקבל שכרם. (הרב מימון בן עמר)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

